

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRĂREA nr. 769
din 07.12.2016

Dosar nr: 265/2016

Petiția nr: 2214/08.04.2016

Petent: Centrul de Advocacy și Drepturile Omului

Reclamați: Școala Bogdan Petriceicu Hașdeu, Inspectoratul Școlar Județean Iași

Obiect: segregarea în școală a copiilor romi

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. 1. Numele și sediul petentului

1.1.1. Centrul de Advocacy și Drepturile Omului, Str. Modoran Ene nr. 3, Bl. M93A, sc. 1, et. 2, ap. 12, sector 5, București, adresa de corespondență Calea Victoriei nr. 122, et. 1, ap. 2, București;

I. 2. Numele și sediul reclamațiilor

1.2.1. Școala Bogdan Petriceicu Hașdeu, Str. Ion Creangă nr. 27, Iași, județul Iași;

1.2.2. Inspectoratul Școlar Județean Iași, Str. Nicolae Bălcescu nr. 26, Iași, județul Iași.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petentul consideră discriminatorie separarea copiilor romi de ceilalți copii pe corpuri de clădiri aparținând școlii reclamate.

III. Citarea părților

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Părțile au fost citate (filele 57-59 din dosar) pentru data de 26.04.2016 la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare CNCD).

3.3. La audierea din 26.04.2016 s-a prezentat petentul.

3.4. S-au comunicat petentului punctele de vedere ale reclamațiilor și reclamațiilor punctele de vedere ale petentului, fiind solicitate concluzii scrise (filele 146-149 din dosar).

3.5. Având în vedere volumul de înregistrări depuse de reclamații cu concluziile scrise, care astfel nu au fost comunicați petentului, cât și faptul că citația nu a ajuns la timp la cel de-al doilea reclamat, s-a decis recitarea părților pentru data de 05.07.2016 (filele 309-311 din dosar).

3.6. La audierea din 05.07.2016 părțile s-au prezentat. Cu ocazia audierii s-a decis efectuarea unei investigații la fața locului.

3.7. S-a solicitat un punct de vedere din partea Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice (fila 380 din dosar).

3.8. Au fost îndeplinite actele necesare desfășurării investigației (filele 382-387 din dosar).

3.9. S-a comunicat părților data până la care pot consulta dosarul (inclusiv raportul de investigații), fiind solicitate concluzii scrise (filele 969-971 din dosar).

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentului

4.1.1. Petiția înregistrată la CNCD cu **nr. 2214/08.04.2016** (filele 1-10 din dosar) arată următoarele:

- școala reclamată are mai multe corpuri de clădiri;
- în corpul C învață preponderent copii de etnie romă;
- ponderea cadrelor didactice pensionate respectiv cea a suplinitorilor este mai mare în acest corp de clădire;
- părinții care au încercat să-și înscrie copii în celelalte corpuri de clădire au fost refuizați;
- școala a refuzat furnizarea datelor.

Au fost depuse înregistrări la dosar (filele 11-56 din dosar).

4.1.2. Cu ocazia audierii petentul a depus la dosar înscris (fila 60 din dosar).

4.1.3. Petentul, prin adresa înregistrată la dosar cu **nr. 2938/09.05.2016** (filele 95-96 din dosar), arată că la înscriere se solicită apartenența etnică a copiilor.

A depus la dosar înscris (fila 97 din dosar).

4.1.4. Petentul, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 4131/05.07.2016** (filele 312-315 din dosar), a arătat următoarele aspecte relevante:

- solicită respingerea excepției invocate de cea de-a doua reclamată;
- reclamații nu au răsturnat prezumția discriminării, nu se prezintă date comparative;
- nu există circumscripții pe corpuri de clădire;
- copii nu au fost înscriși în școala cea mai apropiată;
- reclamații nu au ținut cont de heteroidentificarea copiilor, datele lor privind apartenența etnică a copiilor sunt diferite.

A depus la dosar înregistrări (filele 316-379 din dosar).

4.1.5. Petentul a solicitat informații privind efectuarea investigației prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 5076/29.08.2016** (fila 381 din dosar).

4.1.6. Petentul a solicitat informații privind rezultatele investigației prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 5818/03.10.2016** (fila 964 din dosar).

4.1.7. Petentul a depus la dosar înscrieri prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 5893/05.10.2016** (filele 965-966 din dosar).

4.1.8. Petentul, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 6352/25.10.2016** a comunicat un alt contact (fila 968 din dosar).

4.1.9. Petentul, prin e-mail, a solicitat fotocopierea dosarului (filele 972-974 din dosar).

4.1.4. Prin concluziile scrise înregistrate la CNCD cu **nr. 7173/28.11.2016** (filele 996-1007 din dosar) petentul a menținut cele arătate anterior.

4.2. Susținerile reclamațiilor

4.2.1. Primul reclamat, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 2664/25.04.2016** (filele 61-65 din dosar), arată următoarele aspecte relevante:

- are 7 corpuri de clădire;
- în corpul C se desfășoară învățământ primar, similar și în corpurile B, D, E, F și G;
- corpul C este la o distanță apreciabilă de celelalte corpuri de clădire (1 km până la B, E, F, 1,5 km până la corul G și 2 km până la corpul D);
- copiii au fost repartizați la cel mai apropiat corp după domiciliu;
- în corul C proporția copiilor romi este circa 50%;
- la acest corp a existat cadru didactic de limba romani;
- există cadre didactice calificate;
- nu s-a refuzat înscrierea niciunui copil care este arondat școlii;
- există elevi de gimnaziu care au învățat anterior în corpul C;
- nu se poate obține procent uniform de elevi romi, întrucât părinții ar refuza să-și ducă copiii la o distanță de 1,5 km;
- se va introduce orele de limbă maternă romani și de istoria romilor.

A depus la dosar înscrieri (filele 67-88 din dosar).

4.2.2. Prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 2703/26.04.2016** (fila 89 din dosar) al doilea reclamat a solicitat un nou termen.

A depus la dosar înscrieri (filele 90-94 la dosar).

4.2.3. Al doilea reclamat, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 3081/17.05.2016** (filele 98-103 din dosar) arată următoarele aspecte relevante:

- invocă excepția lipsei calității procesuale pasive;
- în corpul C, conform declarației părinților, în clasa I din 18 elevi 7 sunt romi, în clasa a II-a din 23 de elevi 4, în clasa a III-a din 17 elevi 6, în clasa a IV-a din 17 elevi 5;
- unitatea școlară are un mediator rom;
- cadrele didactice sunt calificate;
- nu a existat nici o cerere de mutare din corpul C;
- nu există abandon la școala reclamată.

A depus la dosar înscrieri (filele 104-145 din dosar).

4.2.4. Prin concluziile scrise înregistrate la CNCD cu **nr. 3726/14.06.2016** (filele 151-269 din dosar) primul reclamat a menținut cele arătate anterior, precizând că la școală nu există copi declarați ca fiind romi.

4.2.5. Al doilea reclamat, prin concluziile scrise depuse la dosar, înregistrate la CNCD cu **nr. 3724/14.06.2016** (filele 270-308 din dosar), a menținut cele arătate anterior.

4.2.6. Al doilea reclamat, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 7075/23.11.2016** (filele 975-990 din dosar) a menținut cele arătate anterior.

4.2.6. Primul reclamat, prin adresa înregistrată la CNCD cu **nr. 7145/25.11.2016** (filele 991-995 din dosar) a menținut cele arătate anterior.

4.3. Raportul de investigații

Raportul nr. 170/2016 (filele 388-396) a stabilit următoarele:

„În data de 20.09.2016, echipa de investigație formată din dl. consilier juridic Valeriu Solomon și dl. consilier juridic Mihai Lilea, s-a deplasat la sediul Asociației Pro Roma, str. Ion Creanga nr. 56A, Bl. H1, PT 23 Tatarasi, Iasi, în vederea efectuării lucrărilor de specialitate în dosarul nr. 265/2016, petent – Centrul de Advocacy și Drepturile Omului.

La sediul Asociației Pro Roma au fost prezente următoarele persoane:

- doamna . – avocat (reprezentant CADO);
- doamna ... – președinte Asociația Pro Roma;
- doamna ... – președinte CADO.

Doamna . avocat (reprezentant CADO)

Doamna . declară echipei de investigații că elevii care locuiesc într-o zonă de mijloc (între corpul C și celelalte corpuri) nu pot să aleagă un alt corp, motivat în opinia dumneai, de culoarea pielii.

Aceasta mai declară că există o problemă referitor la cererile scrise prin care persoanele de etnie romă solicită transferul elevilor din corpul C în alt corp al Școlii Bogdan Petriceicu Hașdeu, în sensul că acestea lipsesc cu desăvârșire, întrucât nu cunosc faptul că este necesară o procedură scrisă. Lipsa de informare în acest sens vine și din partea școlii, profesorii nevenind în întâmpinarea părinților.

În ceea ce privește planul de desegregare, doamna .... declară că unul dintre obiectivele planului de desegregare este ca cel mult 20% de elevi de etnie romă să învețe în fiecare corp, procent depășit cu mult în corpul C.

Mai mult decât atât, în opinia doamnei avocat, o soluție eficientă în sensul desegregării este să nu mai existe refuzul de a-i înscrie în alte corpuri pe cei din zona mediană (între corpul C și celelalte corpuri), existând chiar și elevi din zona corpului B care au fost duși în corpul C.

Doamna ... – președinte CADO

Doamna ... declară echipei de investigații că, în ceea ce privește problema segregării, Centrul de Advocacy și Drepturile Omului a fost sesizat de către părinți.

Mai menționează că, potrivit Ordinului 1540/2007 privind interzicerea segregării școlare a copiilor romi și aprobarea Metodologiei pentru prevenirea și eliminarea segregării școlare a copiilor romi, atunci când constată o discriminare, școala are obligația să sesizeze Inspectoratul Școlar Județean, acesta fiind obligat la rândul lui să sesizeze Primaria.

În opinia doamnei ..., planul de desegregare a fost întocmit tocmai din cauza faptului că Inspectoratul Școlar Județean Iași este conștient că există segregare.

De asemenea, mai subliniază faptul că există părinți care, deși locuiesc mai aproape de corpul B, copiii lor au fost repartizați în corpul C. Mai mult decât atât, părinții care locuiesc în zona mediană nu pot alege să-și înscrie copiii în corpul pe care îl doresc, lucru nefiresc având în vedere faptul că circumscripția Școlii Bogdan Petriceicu Hașdeu este pe toată școala, iar nu pe corpurile de clădire ale acesteia.

Nu în ultimul rând, doamna ... menționează că, deși școala este responsabilă pentru acțiunile de desegregare, CADO este dispus să ajute în cazul în care se cere ajutorul în acest sens.

Întrebată de către membrii echipei de investigație care sunt, în opinia dumneai, măsurile ce trebuie luate de școală în vederea desegregării, doamna ... a răspuns următoarele:

- școala trebuie să renunțe la atitudinea din prezent, aceasta dezvoltând practica unor proceduri interne pentru a se asigura că elevii romi rămân în corpul C;
- școala trebuie să amestece elevii din corpul C cu cei din alte corpuri atunci când părinții solicită acest lucru;
- școala trebuie să îmbunătățească calitatea învățământului din corpul C.

Doamna ... – președinte Asociația Pro Roma

Doamna .... declară echipei de investigații că, în ceea ce privește calitatea educației din corpul C, aceasta este deplorabilă, cei care termină școală acolo neștiind să citească și să scrie, iar în momentul în care ajung la clasa a V-a, elevii nu mai fac față.

Mai declară că și fiul dumneai învață la Școala Gimnazială „Bogdan Petriceicu Hașdeu” și că, după ce a făcut plangere, în corpul B s-a organizat și clasa 0.

De asemenea, menționează ca toate cadrele didactice din corpul C sunt învățători suplینitori sau pensionari (un exemplu în acest sens fiind doamna învățător ..., pensionară).

Echipea de investigație a dori să știe cum stabilim calitatea unui profesor, în opinia dumneai. Aceasta a răspuns că putem stabili asta pe baza portofoliului fiecărui profesor.

Doamna ... a declarat că profesorii din alte corpuri spun că unii părinți nu acceptă copii romi în clasele propriilor copii.

Cu același prilej, au dorit să dea declarații doamna ... și domnul ..., părinți ai unor copii care învață în corpul C. (n.n. doamna F M și domnul F P nu sunt soți și reprezintă două familii distincte)

Doamna ... a declarat următoarele:

Doamna este mama unei fete care, în prezent, este elevă în clasa a V-a la Școala Gimnazială „Bogdan Petriceicu Hașdeu”.

În clasa a II-a a solicitat verbal să i se mute copilul în alt corp, solicitare ce i-a fost refuzată. Referitor la acest aspect, doamna ... mai declară că nu a știut că putea face o cerere scrisă pentru transferul copilului în alt corp. Mai mult, nimeni nu i-a adus la cunoștință această posibilitate (nici domnul ... (mediatorul școlar), nici conducerea școlii.

În prezent, fiind în clasa a V-a, fiica dumneai învață în corpul B, drumul de acasă până la acest corp durând 5 minute. În perioada în care a învățat în corpul C (clasele I-IV) făcea 15 minute până la școală.

Deși este elevă în clasa a V-a, fiica doamnei ... nu știe să citească și să scrie, iar temele pe care le primește la matematică în corpul B sunt considerate extrem de grele de către aceasta. Tot în corpul B i s-a spus fiicei că „decât să vină cu tema nefăcută, mai bine nu mai vine”.

Întrucât în clasele primare fiica dumneai a frecventat cursurile, singura perioada în care a lipsit fiind perioada în care aceasta a fost bolnavă de hepatita A, doamna ... consideră că singura explicație pentru lipsurile fiicei este calitatea slabă a învățătorilor din corpul C.

Mai mult decât atât, în clasele primare fiica dumneai a avut alt învățător în fiecare an.

Un alt aspect important pe care doamna ... a dorit să îl declare este faptul că, anul trecut în septembrie, doamna învățător lordache Mădălina i-a spus că o să primească un ajutor constând în rechizite dacă merge cu fiica la un psiholog. Doamna ... a realizat toate demersurile la care a fost îndrumată de către doamna învățător ..., iar fiicei sale i s-a stabilit o deficiență mintală. Rechizitele promise nu au fost primite niciodată.

În încheiere, doamna .... mai subliniază faptul că tot ce își dorește este ca fiica dumneai să învețe pentru a reuși în viață, fiind dispusă să plătească pentru „after-school”.

Domnul ... a declarat următoarele:

Domnul este tatăl următorilor elevi de la Școala Gimnazială „Bogdan Petriceicu Hașdeu”:

- ... – 12 ani – elevă în clasa a IV-a (corpul C)*
- .. – 11 ani – elevă în clasa a IV-a (corpul C)*
- ... – 6 ani – elev în clasa 0 (corpul B)*

Azi de dimineață, (20.09.2016) mediatorul școlar, domnul ..., a venit și i-a spus că, întrucât nu sunt suficienți elevi la corpul C în clasa 0, fiul acestuia, ... va fi mutat în corpul B.

Mai declară faptul că, acum 2-3 ani, a solicitat verbal transferul fiicei sale, ..., doamna director de la acea vreme (doamna învățător ..) răspunzând că acest lucru nu este posibil, deoarece elevii de la alte școli sau din alt corp al școlii B.P.Hașdeu sunt mai buni la învățătură, iar fiica sa, fiind mai slabă, nu va face față.

Tot în perioada menționată anterior, ... era într-o clasă cu elevi romi și neromi, iar în același an școlar a fost mutată într-o clasă numai cu romi, fără ca dumnealui să fie informat sau să i se ceară consimțământul.

Acum trei ani soția domnului ... a fost îndrumată de către doamna învățător să obțină un certificat pentru copiii cu C.E.S. Declară că, până în prezent, nu a obținut niciun beneficiu sau sprijin pentru acest demers.

Pentru continuarea investigației, în data de 21.09.2016, echipa de investigații s-a deplasat la sediul Școlii Gimnaziale „Bogdan Petriceicu Hașdeu” (Corpul A), Mun. Iași, str. Ion Creangă nr. 27, jud. Iași.

La sediul Școlii B.P. Hașdeu au fost prezente următoarele persoane:

- domnul – mediator școlar – Școala Gimnazială „B.P.Hașdeu”;*
- domnul – inspector școlar pentru minorități – Inspectoratul Școlar Județean Iași;*
- doamna – director - Școala Gimnazială „B.P.Hașdeu”;*
- doamna – director adjunct – Școala Gimnazială „B.P.Hașdeu”;*
- domnul – director adjunct – Școala Gimnazială „B.P. Hașdeu”;*
- doamna – profesor de religie – Școala Gimnazială „B.P. Hașdeu” (a venit pentru a da o scurta declarație referitoare la activitățile extracurriculare).*

Domnul – mediator școlar – Școala Gimnazială „B.P.Hașdeu”

Domnul declară echipei de investigații că este angajatul școlii din anul 2012.

Printre altele, una din atribuțiile sale este să meargă în comunitate și să propună oferta școlară, ducându-se preponderent în zonele în care sunt probleme.

În comunitatea de romi a identificat persoane adulte care nu aveau studii, câteva dintre acestea acceptând să participe la programul „A doua șansă”, program ale cărui cursuri au loc în amfiteatrul corpului C al Școlii Gimnaziale „B.P.Hașdeu”.

Domnul mai declară că participă și la organizarea diverselor activități extracurriculare care presupun participarea elevilor din toată unitatea școlară (sărbători de iarnă, dans etc.). Mai mult decât atât, anul acesta, în data de 8 aprilie, dumnealui, împreună cu elevii de la Școala Gimnazială „B.P. Hașdeu”, a participat la activitatea organizată cu ocazia Zilei Internaționale a Romilor, în parcul Copou (copiii au participat la activități de „face painting” și desene pe asfalt).

Nu există plângeri ale părinților la adresa domnului

Domnul – inspector școlar pentru minorități – Inspectoratul Școlar Județean Iași

În ceea ce privește dorința echipei de investigație de a proceda la heteroidentificarea elevilor romi care studiază în corpul C, domnul declară că singura modalitate obiectivă de

identificare a copiilor de etnie romă este pe baza declarației prin care părinții își asumă identitatea pe care o au.

În același sens, mai declară că o parte din romi refuză să își asume identitatea, în prezent, niciunul dintre părinți nu și-a asumat identitatea. Mai mult decât atât, în familiile mixte părinții „jonglează” între etnii, în funcție de beneficiile pe care le aduce apartenența la una dintre ele.

Domnul....declară că acest fenomen reprezintă o automarginalizare a romilor, în principal, din cauza faptului că presa prezintă doar acțiunile negative ale unor persoane de etnie romă.

Mulți romi vin din afara municipiului și pleacă în afara țării, luând și copiii cu ei.

Domnul inspector recunoaște că este o problemă în corpul C, respectiv o problemă socio-economică, în sensul că acolo studiază elevi din familii cu venituri modeste. Mai menționează că situația prezentă este veche, chiar există dintotdeauna, întrucât corpul C a fost o școală distinctă (Școala Generală nr. 30 „Costache Negri”) până în anul școlar 2004-2005, când a fost preluată de Școala Gimnazială „B.P.Hașdeu”. Din acest motiv, familiile care locuiesc în zona fostei Școli nr. 30 (actualul corp C) sunt obișnuite să își înscrie copiii în acea clădire.

Referitor la calitatea cadrelor didactice care predau în corpul C, domnul ... declară că diferența între un profesor suplinitor și unul titular este dată doar de continuitatea la post.

Echipa de investigație a dorit să cunoască dacă domnul .... consideră că există o segregare în cadrul Școlii Gimnaziale „B.P.Hașdeu”. Acesta a declarat că școala este segregată cel mult social, din cauza zonei din care provin elevii din corpul C și că există solicitări exprese ale părinților care vor să își înscrie copiii într-un corp anume. Mai mult decât atât, după ce termină clasa a IV-a, elevii din corpul C, sunt repartizați în clasele din corpul A pentru continuarea studiilor.

Echipa de investigație a dorit să cunoască modul în care sunt repartizați între corpuri elevii care locuiesc la mijlocul distanței dintre corpuri. Domnul inspector a declarat că, judecând rațional, întrucât corpul B este saturat, elevii sunt îndrumați către corpul C. În cazul în care părintele dorește să aleagă un alt corp, nu va fi refuzat.

Doamna ... – director adjunct – Școala Gimnazială „B.P.Hașdeu

Doamna .... declară echipei de investigație că, părinții elevilor din corpul C, deși sunt îndrumați de către domnul ... să dea o declarație de apartenență la etnia romă, aceștia nu o fac.

În corpul C nu există clasa I deoarece Metodologia actuală nu mai permite înscrierea direct în clasa I iar în anul școlar 2015/2016 nu s-a format clasa 0 din lipsă de elevi. În prezent, aici mai există doar 3 clase (clasa a II-a, clasa a III-a și clasa a IV-a) întrucât clasa pregătitoare (0) a fost desființată din cauza numărului redus de elevi. Drept urmare, cei 11 elevi înscriși au fost repartizați în clase din celelalte corpuri.

Doamna .... mai declară că a prognozat un număr de 175 de elevi care se vor înscrie în clasa 0 pentru anul școlar 2016-2017, însă s-au înscris peste 200.

De asemenea, mai afirmă că dacă ar muta toți elevii din corpul C în alte corpuri, s-ar confrunta cu un fenomen de abandon școlar, din cauza distanței mai mari până la celelalte corpuri.

Doamna .... – profesor de religie – Școala Gimnazială „B.P. Hașdeu”

Doamna ... declară echipei de investigație că, în cadrul activităților extrașcolare organizate de Craciun, au fost momente cu dansuri tradiționale țigănești, elevii fiind îmbrăcați în costume tradiționale țigănești.

Unii elevi din corpul C au participat la concursul național de pictură religioasă. A mers deseori cu elevii la biserică (sunt creștini-ortodoxi).

Chiar fiul doamnei a învățat la Școala Gimnazială „B.P. Hașdeu” și a avut 3 colegi din corpul C. A fost o clasă foarte bună.

Doamna .... mai declară că doamna învățătoare ... predă în corpul C de o viață și că până să fie angajat domnul mediator, doamna .. se ocupa de vizitele în comunitate.

În aceeași zi, membrii echipei de investigații s-au deplasat, împreună cu domnul mediator școlar ..., doamna director adjunct ... și cu domnul inspector ... la corpul C al Școlii Gimnaziale „B.P. Hașdeu”, pentru continuarea investigației.

Membrii echipei de investigație au intrat în sălile de clasă pentru heteroidentificarea elevilor de etnie romă, constatând următoarele:

- clasa a II-a – învățător ... – 20 de elevi în total – 18 elevi prezenți din care aproximativ 14 erau romi, profesor suplinitor calificat;

- clasa a III-a – învățător ... – 17 elevi în total – 15 elevi prezenți din care aproximativ 5 erau romi, profesor titular grad didactic I;

- clasa a IV-a – învățător ... – 18 elevi în total – 17 elevi prezenți din care aproximativ 9 erau romi, profesor pensionar reîncadrat grad didactic I;

- clasa de sprijin – învățător ... – 5 elevi în total – 5 elevi prezenți din care 5 erau romi.

Doamna ... a făcut precizarea că au mai existat doi profesori titulari în corpul C veniți în anul 2016: doamna ... și doamna ... Acestea au plecat prin detașare la începutul anului școlar 2016/2017 la unități școlare din județul Iași (comuna Răducăneni, sat Bazga) respectiv Botoșani (loc. Dorohoi).

În corpul C există patru săli de clasă și un amfiteatru (care este în renovare) la parter. Mai sunt două săli la etaj, însă nu pot fi folosite întrucât prin acoperișul clădirii plouă. De asemenea, mai există câteva săli în care sunt depozitate cărți aparținând unei biblioteci.

Corpul C al Școlii Gimnaziale „B.P. Hașdeu” este reprezentat de o clădire veche, în curs de renovare, însă sălile de clasă renovate nu arată nici pe departe ca cele din corpul B.

De asemenea, deși toaletele sunt renovate, există o diferență mare față de cele din Corpul B, cele din corpul C arătând mai degrabă ca niște toalete de la o școală din mediul rural.

În corpul C nu există pază, însă domnul inspector ... declară că există un angajat al școlii, un anume domn Marcel care este jumătate paznic, jumătate mecanic.

În ceea ce privește lipsa camerelor de luat vederi, domnul inspector ... afirmă că nu se impune să fie montate în acest corp, deoarece există un număr redus de elevi care pot fi supravegheați eficient de către învățători. În plus, sistemul video de la celelalte corpuri a fost achiziționat de către Asociația de Părinți și nu de către școală.

La nivelul corpului C nu există sală de sport.

Ulterior, echipa de investigație s-a deplasat, împreună cu domnul mediator școlar ..., doamna director adjunct ... și cu domnul inspector ... la corpul B al Școlii Gimnaziale „B.P. Hașdeu”, pentru continuarea investigației.

Membrii echipei de investigație au intrat în următoarele săli de clasă:

Corpul B

- clasa a IV-a D – erau prezenți 24 de elevi – purtau uniforme;

- clasa 0 – erau prezenți 43 de elevi;

- clasa a III-a A – aveau ora de matematică – 39 de elevi în total – 38 erau prezenți;

- clasa a II-a A – 35 de elevi în total – 34 erau prezenți;

Corpul E

- clasa I E – 33 de elevi în total – 32 erau prezenți

În ceea ce privește condițiile din corpul B, membrii echipei de investigație au observat câteva diferențe în raport cu corpul C.

Băile erau renovate la un nivel superior, sălile de clasă erau îngrijite și decorate, elevii erau mai îngrijiți, purtau uniforme, există pază la intrarea în unitate.

Un aspect important de precizat este faptul că, echipa de investigație nu a putut identifica elevi romi în clasele vizitate în corpul B (nici în clasa din corpul E).

La sfârșitul orarului școlar, echipa de investigație a revenit în corpul C pentru a purta discuții cu părinții care au venit să își ia copiii de la școală.

Membrii echipei de investigație au purtat discuții cu următorii părinți:

– are un copil care este elev în clasa a II-a. Declară că este de acord ca acesta să învețe în continuare în corpul C. Este mulțumit de condiții. Locuiește la jumătatea distanței dintre corpul C și celelalte corpuri.

– are o fetiță care este elevă în clasa a IV-a. Declară că este de acord ca aceasta să învețe în continuare în corpul C. Locuiește în apropierea corpului C.

– are trei copii, doi dintre ei fiind în clasa a III-a, respectiv clasa a IV-a în corpul C și un copil care este în clasa a VI-a în corpul A. Este mulțumită de condițiile din ambele corpuri. Locuiește foarte aproape de corpul C. Calitatea predării din corpul C este bună.

– și-a înscris copilul în corpul C, întrucât este singurul corp în care există clasă de sprijin cu programă adaptată pentru elevii care au nevoie. Nu a auzit de părinți care să fie nemulțumiți de actul de învățământ. Mai declară că există o îmbunătățire în corpul C față de anii trecuți și că este mai curat. Nu are nimic de reproșat conducerii.

– are doi copii, ambii sunt în clasa a II-a. Declară că nu este de acord ca aceștia să fie transferați, întrucât locuiește la 500 m de școală. Mai adaugă că în această clădire a învățat și dumnealui.

– are un copil care este elev în clasa a III-a. Declară că este mulțumit de școală și de profesori și că nu dorește să îi transfere.

mama elevei este mulțumită de condițiile din corpul C și nu dorește mutarea în alt corp.

La finalul controlului, echipa de investigație a solicitat conducerii Școlii Gimnaziale „B.P.Hașdeu” liste nominale cu statutul și gradul didactic al profesorilor din învățământul primar pe corpuri de clădire din anii școlari 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, adresele prin care școala solicită alocarea de fonduri pentru reabilitarea clădirii corp C, cererile de înscriere la clasa pregătitoare corp C, cererile de transfer de la corpul C, situația absolvenților de clasa a IV-a, de la corpul C, în anii școlari 2014-2015 și 2015-2016, copiile fișelor de înscriere la clasa pregătitoare din anii școlari 2014-2015 și 2015-2016, planurile de desegregare și rapoartele aferente;

Echipa de investigație anexează prezentului raport următoarele documente:

- - - cereri pentru eliberarea unei fișe medicale sintetice pentru obținerea Certificatului de Orientare Școlară și Profesională (întocmite de pentru);

- notă de fundamentare nr. 1229/14.12.2012;

- adresa nr. 14360/15.02.2008;

- notă de fundamentare nr. 2109/14.12.2007;

- referat nr. 84404/19.08.2016;

- listă de înscriere – clasa pregătitoare an școlar 2016-2017 Corp C;

- plan de desegregare Școala Gimnazială „B.P.Hașdeu” Iași – anul școlar 2016-2017;

- raport al Comisiei pentru Prevenirea și Combaterea Discriminării și Segregării – an școlar 2015-2016;

- planul de măsuri pentru desegregare al Școlii Gimnaziale „B.P.Hașdeu” Iași – anul școlar 2016 – 2017;

- cereri de înscriere în clasa pregătitoare – anul școlar 2014-2015;
- cereri de înscriere în clasa pregătitoare – anul școlar 2015-2016;
- liste nominale cu învățătorii școlii pe corpuri de clădire din anii școlari 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017;
- copii după decizii titulari corp C;
- cereri de înscriere la clasa pregătitoare corp C;
- cereri de transfer de la corp C;
- situația absolvenților de clasa a IV-a de la corpul C, în anii școlari 2014-2015, 2015-2016.”

Cu ocazia investigației au fost obținute înscrieri (filele 397-963 din dosar).

4.4. Susținerea Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice

Prin adresa înregistrată cu **nr. 6137/17.10.2016** (fila 967 din dosar) ministerul, după ce arată că „unitatea școlară avea obligația să procedeze la »mixarea« elevilor romi în celelalte clase și corpuri de clădire” consideră că sesizarea petenților este neîntemeiată.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Colegiul director constată următoarele:

- copii romi există doar în corpul C al școlii reclamate;
- în corpul C predau cadre didactice pensionate respectiv suplinitori calificați, și un singur învățător titular;
- în corpul C plouă prin acoperișul clădirii, în celelalte corpuri de clădire condițiile sunt relevant mai bune;
- distanțele dintre locuințe și corpurile de clădire nu motivează repartitia copiilor romi în corpul C.

5.2. Colegiul director respinge excepția lipsei calității procesuale pasive invocate de inspectoratul reclamat, arătând că **Ordinul nr. 1.540 din 19 iulie 2007 privind interzicerea segregării școlare a copiilor romi și aprobarea Metodologiei pentru prevenirea și eliminarea segregării școlare a copiilor romi** prevede o serie de sarcini pentru inspectoratele școlare în domeniul desegregării.

5.3. **O.G. nr. 137/2000**, la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

5.4. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

5.5. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: „exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”).

5.6. În conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă *„trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”*. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: **Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991; **Hoffman împotriva Austriei**, 23 iunie 1993, **Spadea și Scalabrino împotriva Italiei**, 28 septembrie 1995, **Stubbings și alții împotriva Regatului Unit**, 22 octombrie 1996).

5.7. În hotărârea dată în cazul **Thlimmenos împotriva Greciei** din 6 aprilie 2000, CEDO a concluzionat că *„dreptul de a nu fi discriminat, garantat de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoage, fără a oferi justificări obiective și rezonabile, dar și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite, necomparabile”*.

5.8. În concluzie, există o diferențiere dacă persoanele aflate în situații similare sunt tratate în mod diferențiat, sau dacă persoane aflate în situații diferite sunt tratate în mod identic.

5.9. Pe de o parte se constată că prin repartizarea într-un singur corp (corpul C) al tuturor copiilor de etnie romă reprezintă o diferențiere, pe de altă parte chiar dacă acești copii ar locui ceva mai aproape de coprul C, în conformitate cu prevederile legale (**Ordinul nr. 1.540 din 19 iulie 2007 privind interzicerea segregării școlare a copiilor romi și aprobarea Metodologiei pentru prevenirea și eliminarea segregării școlare a copiilor romi**) ei ar trebui mixate.

5.10. Criteriul diferențierii este cel al apartenenței etnice. Nu are relevanță dacă această apartenență etnică este sau nu asumată, segregarea se poate realiza și prin heteroidentificare (identificarea altora, pe baza unor semne cum ar fi culoarea pielii). Prin menționarea existenței mediatorului școlar rom de către părțile reclamante se recunoaște în mod implicit existența copiilor romi, chiar dacă nici un părinte nu declară o astfel de apartenență etnică. Trebuie precizat totodată că în timp ce primul reclamat a negat existența copiilor romi, al doilea reclamat a dat cifre exacte privind numărul copiilor romi.

5.11. Dreptul atins este cel al demnității, realizate prin segregare, și dreptul la o educație de calitate (având în vedere condițiile existente în corpul C comparativ cu celelalte corpuri ale școlii reclamante).

5.12. Având în vedere aceste aspecte, Colegiul director constată că repartizarea tuturor copiilor romi în corul C al școlii reclamante — având condiții inferioare de educație — reprezintă discriminare conform prevederilor art. 2 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000**, întrucât această practică a restricționat accesul copiilor romi la educația de calitate și este de natură să atingă dreptul la demnitate.

5.13. Art. 2 alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000** prevede: *„Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale”*.

5.14. Comportamentul celor doi reclamați (activ în cazul școlii, pasiv în cazul inspectoratului), prin efect, a defavorizat copii romi, neasigurând o educație de calitate similară din celelalte corpuri de clădire. În consecință sunt incidente prevederile art. 2 alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000**.

5.15. **O.G. nr. 137/2000**, la art. 11 alin. 1, prevede: „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la sistemul de educație de stat sau privat, la orice formă, grad și nivel, din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză.*”

5.16. Această prevedere, conform practici CNCD și a instanțelor de judecată, trebuie interpretată în sens larg, astfel chiar dacă segregarea școlară nu reprezintă un refuz total al accesului la educație, reprezintă totuși un refuz al accesului la o educație de calitate, astfel sunt incidente prevederile art. 11 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000**. Cum arată și CEDO, educația primară nu oferă doar alfabetizarea și cunoștințele matematice de bază, dar și integrarea în societate și primele experiențe sociale (**Ponomaryovi împotriva Bulgariei**, 21 iunie 2011). În situația unei educații segregate acest rol al educației, de integrare în societate nu mai este îndeplinit, iar experiențele sociale nu facilitează dezvoltarea comunității de romi.

5.17. La art. 15, **O.G. nr. 137/2000** stabilește: „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.*”

5.18. Colegiul director arată că segregarea reprezintă un comportament care vizează atingerea demnității, crează o atmosferă ostilă, degradantă, umilitoare, astfel sunt incidente prevederile art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**.

5.19. În consecință așezarea copiilor romi într-un singur corp de clădire când școala are mai multe corpuri de clădire, respectiv tolerarea acestei situații de către inspectoratul școlar, reprezintă discriminare și încalcă dreptul la demnitate conform art. 2 alin. 1, art. 2 alin. 4, art. 11 alin. 1 și art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**.

5.20. Art. 26 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** prevede: „(1) *Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.*”

5.21. Colegiul director aplică amenda contravențională de 3.000 lei față de Școala Bogdan Petriceicu Hașdeu din Iași, având în vedere următoarele aspecte:

- a) discriminarea a vizat două un grup de persoane, o comunitate;
- b) reclamatul este o persoană juridică de drept public, cu obligații în plus privind respectarea drepturilor omului;
- c) discriminarea a atins persoane minore, aflate la o vârstă vulnerabilă;
- d) discriminarea a vizat dreptul de acces la educația de calitate;

e) amenda are principalul scop de a atrage atenția asupra unor probleme care trebuie rezolvate în cel mai scurt timp posibil, și nu scopul de a crea greutate financiară într-un sector subfinanțat;

f) discriminarea a cauzat daune morale consistente, pentru care victimele se pot adresa instanțelor de judecată;

g) școala a urmărit diminuarea efectelor segregării școlare.

5.22. Colegiul director aplică amenda contravențională de 5.000 lei față de Inspectoratul Școlar Județean Iași, având în vedere următoarele aspecte:

a) discriminarea a vizat două un grup de persoane, o comunitate;

b) reclamatul este o persoană juridică de drept public, cu obligații în plus privind respectarea drepturilor omului, aceste obligații sunt clar legiferate, iar prin invocarea excepției lipsei calității procesuale pasive reclamatul a dovedit că ori nu-și cunoaște obligațiile, ori nu dorește să se implice activ în soluționarea problemei;

c) discriminarea a atins persoane minore, aflate la o vârstă vulnerabilă;

d) discriminarea a vizat dreptul de acces la educația de calitate;

e) amenda are principalul scop de a atrage atenția asupra unor probleme care trebuie rezolvate în cel mai scurt timp posibil, și nu scopul de a crea greutate financiară într-un sector subfinanțat;

f) discriminarea a cauzat daune morale consistente, pentru care victimele se pot adresa instanțelor de judecată.

5.23. Solicită reclamațiilor să trimită o informare la CNCD, în virtutea prevederilor art. 19 lit. d) din **O.G. nr. 137/2000**, un plan de desegregare (prin mixarea copiilor romi în diferite corpuri de clădire) până la data de 01.06.2017, și rezultatele desegregării până la data de 01.10.2017.

5.24. În soluționarea cauzei Colegiul director a ținut cont de soluțiile CEDO în domeniu, cum ar fi cauza **D.H. și alții împotriva Cehiei, 13 noiembrie 2007**, în care curtea europeană arată următoarele principii relevante:

- în anumite circumstanțe neaplicarea unor măsuri menite a corecta inegalitatea poate reprezenta discriminare;

- o politică generală sau o măsură care prin efecte prejudiciază un grup poate fi considerat ca fiind discriminatoriu în pofida faptului că nu vizează în mod special acel grup;

- discriminarea persoanelor pe criterii etnice reprezintă o discriminare rasială;

- discriminarea rasială reprezintă o formă particular jignitoare și, din punctul de vedere al consecințelor periculoase, necesită din partea autorităților o vigilență specială și o reacție hotărâtă;

- autoritățile trebuie să folosească toate mijloacele de care dispun să combată rasismul, consolidând astfel democrația în care diversitatea nu este percepută ca o amenințare, ci ca o sursă de bogăție;

- o diferență de tratament bazat în exclusivitate sau într-o măsură decisivă pe criteriul apartenenței etnice nu poate avea o justificare obiectivă în societatea contemporană democratică, construită pe principiul pluralismului și respectului pentru diferența culturală;

- situația vulnerabilă a romilor implică o atenție sporită asupra necesităților și a modului lor de viață diferit atât privind reglementările relevante cât și privind luarea unor decizii.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Respinge excepția lipsei calității procesuale pasive invocate de inspectoratul reclamat, având în vedere prevederile **Ordinului nr. 1.540 din 19 iulie 2007 privind interzicerea segregării școlare a copiilor romi și aprobarea Metodologiei pentru prevenirea și eliminarea segregării școlare a copiilor romi**;

2. Așezarea copiilor romi într-un singur corp de clădire când școala are mai multe corpuri de clădire, respectiv tolerarea acestei situații de către inspectoratul școlar, reprezintă discriminare și încalcă dreptul la demnitate conform art. 2 alin. 1, art. 2 alin. 4, art. 11 alin. 1 și art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**;

3. Aplică amenda contravențională de 3.000 lei față de Școala Bogdan Petriceicu Hașdeu, Str. Ion Creangă nr. 27, Iași, județul Iași, conform art. 26 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000**;

4. Aplică amenda contravențională de 5.000 lei față de Inspectoratul Școlar Județean Iași, Str. Nicolae Bălcescu nr. 26, Iași, județul Iași, conform art. 26 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000**;

5. Solicită reclamațiilor să trimită o informare la CNCD un plan de desegregare (prin mixarea copiilor romi în diferite corpuri de clădire) până la data de 01.06.2017, și rezultatele desegregării până la data de 01.10.2017, în virtutea prevederilor art. 19 lit. d) din **O.G. nr. 137/2000**;

6. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: Amenzile se vor achita la administrația fiscală din județul Iași, dovada plății se va trimite către CNCD în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii. În caz contrar CNCD va lua măsurile legale necesare.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

BERTZI THEODORA – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

Data redactării: 08.12.2016

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

Red.: Haller István